

Anàlisi d'experiències i projectes sobre gestió de la diversitat als centres i a l'aula:
**CONVIURE AMB LA DIVERSITAT. GESTIÓ DE GRUPS HETEROGENIS I
NOUS ENFOCAMENTS CURRICULARS A SECUNDÀRIA**

Pere Alzina

Orientador i director de l'IES Miquel Guàrdia d'Alaior. Menorca.

La complexitat de la convivència i del procés d'ensenyament i aprenentatge en aules força heterogènies ha generat tensions i ha propiciat dissenys educatius improvisats que han anat aprofundint en les diferències en ves d'aprofitar-les per apropar-nos al concepte científic de que una única espècie (*l'homo sapiens*) pobla el planeta i que tots procedim d'una mateixa branca de l'evolució i som fills d'un conjunt de casualitats i fenòmens atzarosos que ens han conduït fins als nostres dies; és el que Morin anomena *la identitat humana comuna*^[1]; aquesta identitat prové d'una unitat genètica que es reflecteix en una unitat morfològica, anatòmica i fisiològica, cerebral, psicològica i afectiva: riure i plorar, sentir angoixa o felicitat són trets universals de caràcter innat. Aquesta unitat ha d'esdevenir la clau que possibiliti la convivència en la diversitat; la concreció en la pràctica educativa d'aquesta evidència científica és un repte pendent. Les aules externes, els programes de diversificació curricular, les aules específiques per a persones amb necessitats educatives especials, els programes de garantia social, les aules de suport, les UACs, els PACs i d'altres mesures no han fet més que aprofundir en la concepció de que unes diferències excessives poden alterar greument la dinàmica de les classes i que cal "allunyar" (de la manera més políticament correcte possible) tots els més diferents per evitar-nos problemes.

És molt possible que una classe de les nostres reuneixi més complexitat i diversitat que la que podia reunir un gran agrupament escolar de fa trenta anys. La diversitat de llengües i cultures que hi conviuen generen conflictes, contrastos, oposicions: la filleta magribí que viu aïllada i no parla (ni sembla que en vulgui) la llengua de la comunitat; el filllet plurideficient (sord i mut) que només pot comunicar-se a través del llenguatge de signes; els dos filllets anglesos acabats d'arribar amb una concepció molt diferent sobre el que són drets i deures; dos filllets de parla castellana que ja d'entrada rebutgen "el polaco" per prejudicis lingüístics socials i polítics; els fills d'obriers temporers que només romandran un parell de mesos entre nosaltres; el fill o la filla d'alguna víctima de la globalització que ha hagut d'emigrar i es troba en situació il·legal; els filllets i les filletes de famílies hispanoamericanes que busquen tot allò que anònimament els vam sostreure com a colonitzadors; els filllets de pares i mares de les Illes que veuen com els elements bàsics de la cultura es van transformant i diluint; els filllets i les filletes de pares i mares coberts de riqueses (a les escoles públiques cada vegada menys) que desitgen i tenen tot el que volen, com en un somni; el filllet amb dificultats generals d'aprenentatge, la filleta amb trastorns emocionals greus, la filleta intel·ligent, treballadora, responsable, simpàtica i agradable; la filleta tímida, preocupada i ansiosa; el filllet graciós, rebel i entremaliat; el filllet mogut, actiu, nerviós, poc estudiós; la filleta amb síndrome de down, el filllet amb una malaltia degenerativa greu que va en cadira de rodes... És possible una escola per a tots amb un conjunt de continguts i activitats suficientment plurals i inclusivament per fomentar el treball cooperatiu i la convivència de tots aquests filllets i filletes? És realment possible la

convivència en la diversitat? Podrà l'escola aconseguir un projecte integrador i inclusiu capaç d'il·lusionar la comunitat educativa vers a noves fórmules de convivència i de cooperació?

Cercar respostes múltiples a aquests interrogants és el nucli del nostre projecte. Algunes de les alternatives posades en pràctica creiem que ens apropen a la utopia de la inclusió.

Els aspectes centrals del projecte

El nostre projecte de centre intenta avançar en direcció a la utopia de la inclusió educativa i es fonamenta en els següents aspectes:

1. Possibilitar la convivència en la diversitat en grups heterogenis reduïts, augmentant el nombre d'hores lectives del professorat i el nombre de grups per nivells.
2. Possibilitar la innovació i renovació educativa: dissenyar activitats d'ensenyament i aprenentatge capaces de generar i fomentar la col·laboració i la convivència, la progressiva globalització dels continguts i la integració significativa i funcional d'aquests en marcs conceptuals i contextuals reals. Aquest és el repte més cabdal, el més difícil d'aconseguir i el que més riscos presenta.
3. Potenciar la resolució dels conflictes com una eina més de convivència, estabilitat i progrés del grup. Creiem que cal aprendre a viure en conflicte i aprofitar el repte que suposen per millorar la nostra formació ètica i la nostra intervenció educativa.
4. Potenciar un projecte educatiu global que no diferenciï entre tipus de necessitats educatives i entre tipus de suport per a determinades necessitats. En aquests moments tenim identificats massa handicaps i busquem, per a cadascun d'ells, un especialista. Nosaltres proposem la unificació dels suports i la consideració de tots els possibles handicaps com necessitats educatives temporals o permanents.
  1. L'ampliació del concepte de multiculturalitat; no només hem d'entendre per multiculturalitat la convivència de diferents grups humans procedents de països i estats diferents; també hem d'avançar en el concepte que entre els ciutadans d'una mateixa cultura hi conviuen moltes persones diferents amb cultures particulars que també necessiten del nostre respecte i comprensió.
  2. Facilitar la participació i la implicació de les famílies en els processos educatius. Aconseguir la col·laboració de les famílies en el procés educatiu és una fita més necessària que mai.
  3. Coordinar els diferents serveis que incideixen sobre la persona o persones amb necessitats des de l'escola o l'institut. Massa professionals poden proposar solucions contradictòries al mateix problema lo que augmenta la sensació dedesprotecció davant tanta suposada protecció.
  4. Facilitar i potenciar l'educació de les emocions, dels afectes, dels sentiments i de les actituds. Controlar i entendre les emocions, els afectes i els sentiments i fomentar actituds de respecte i col·laboració és un dels objectius del projecte que defensem.

Tot plegat pretén oferir respostes a la diversitat, buscant un fil conductor que ens permeti entendre i comprendre la diferència física, psíquica, sensorial, emocional, afectiva,

QUART SIMPOSI: LENGUA, EDUCACIÓ I IMMIGRACIÓ
El tractament de la diversitat: qüestions organitzatives

cultural, religiosa o lingüística i definir activitats d'ensenyament i aprenentatge globals i inclusives.

---

^[1] MORIN, Edgar (2001): *Tenir el cap clar per organitzar els coneixements i aprendre a viure*. Barcelona: La Campana. Pàg. 93.